

Hiện Tượng và Bản Thể

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[02/04/2026 - 02:48 - anhlibrary]

Bà con còn nhớ bài sáng giờ giảng không? Mấy người ở xa có nghe không? Chiều nay mình học về 5 Uẩn. Chiều nay mình học về 5 Uẩn. Rồi sau đó chúng tôi nhắc sơ về bốn Niệm Xứ. Bốn Niệm Xứ. Và sáng nay và trưa nay tôi có nhắc tới cái gọi là hai góc nhìn về thế giới.

Thế giới qua hai góc nhìn và thế giới qua hai quy mô. Còn nhớ không ta? Hai góc nhìn là hai cái view tức là hiện tượng và bản thể. Hiểu hả? Nhớ không? Tức là nhìn về hiện tượng. Rồi hai cái quy mô của thế giới nó gồm có vĩ và vi phải chưa? Đây, thì chiều nay nè mình ôn lại, mình học thêm một tí nữa để là tô đậm cho cái đó. Đó là thế giới nó có hai góc nhìn là hiện tượng và bản thể.

Hiện tượng là mình thấy cái vỏ ngoài của nó thôi. Thí dụ như cái gò mối. Cái vỏ ngoài của nó là một đồng đất nhưng mà... cái đó là hiện tượng. Còn cái bản thể của nó là mình là bên trong cái gò mối đó là cái ổ mối ở trong đúng không ta? Rồi cái hiện tượng là nam nữ, đẹp xấu, trắng đen.

Còn bản thể là gì? Bản thể có hai là bản thể tương đối và bản thể tuyệt đối.

- Bản thể tương đối là tóc, lông móng, răng, da, thịt, gân, xương, thủy thận, tim gan. Đó là bản thể tương đối.

- Còn bản thể tuyệt đối là gì? đất, nước, lửa, gió thôi. Xong chưa ta? Hiểu hả?

Rồi như vậy thì chúng ta có hai góc nhìn về thế giới, góc nhìn về hiện tượng và bản thể. Góc nhìn bản thể thì tôi nói đó. Góc nhìn bản thể có hai là mấy người ghi giùm đi. Góc nhìn bản thể là bản thể tương đối, bản thể tuyệt đối.

Còn cái góc nhìn mà hiện tượng nó cũng có hai là Danh Chơn và Phi Danh Chơn. Đó, Danh chơn và Phi Danh chơn là sao ta? Góc nhìn hiện tượng nó có hai là Danh chơn và Phi Danh chơn.

- Danh chơn có nghĩa là những từ ngữ, những khái niệm mà nhắm tới cái có...nhắm tới cái bản thể. Hồi này bản thể mình định nghĩa rồi phải không? Trời ơi, tính từ bi mà không nổi mà. Bản thể, thế giới nó có hai góc nhìn. Thế giới có hai góc nhìn là hiện tượng và bản thể.

Thì cái bản thể nó có hai là bản thể tương đối và bản thể tuyệt đối. Còn cái góc nhìn mà hiện tượng nó gồm có hai luôn đó là Danh chơn và Phi danh chơn. Thì cái Danh chơn là những khái niệm và những từ ngữ mà nó chỉ về cái bản thể.

- Còn cái Phi danh chơn là những khái niệm, những từ ngữ mà nó nói về hiện tượng thôi. Không biết là các vị có vẽ được cái đó không ta. Chắc chắc cho tôi xuống tôi đứng để cho tôi cây viết được không? Tức là hiện tượng nó gồm có hai tức là cái Danh chơn, rồi cái Phi danh chơn. Xong chưa?

Rồi còn cái bản thể, bản thể này cũng gồm có hai đó là tương đối và tuyệt đối. Xong chưa ta? Thì cái tương đối, tương đối là gồm có hai, tương đối nó gồm có là 32 thể trực hoặc là bốn Đại phải không ta? Còn tuyệt đối nó gồm có gì ta? 13, 14, 25, 28 Sắc Pháp xong chưa? Rồi thì cái hiện tượng nó gồm có hai tức là danh chơn có nghĩa là những từ ngữ cộng với khái niệm mà nó chỉ về cái này. Còn cái Phi danh chơn thì nó chỉ là hiện tượng thôi. Hiểu không? Rồi OK.

Thí dụ nè, bây giờ ôn lại từ từ nè. Chúng ta có hai góc nhìn về thế giới. Một là hiện tượng và bản thể. Góc nhìn về bản thể gồm có hai đó là bản thể tương đối và bản thể tuyệt đối. Xong chưa?

- Bản thể tương đối có nghĩa là tóc, lông, móng, răng, da.

- Còn tuyệt đối là đất, nước, lửa, gió. Xong chưa? Chỉ ví dụ vậy thôi nha. Rồi đó là nói về sắc.

Còn nói về danh, tương đối đó là người nêu mà nói

- Bản thể tương đối đó là người dễ thương, người dễ ghét, người nóng tính, người thông minh. Đó là tương đối.

- Còn tuyệt đối là sao? Người đó có Tâm sở Si, sống nhiều với Tâm sở Si, sống nhiều với Tâm sở Trí, sống nhiều với Tâm sở Niệm.

Có kịp chưa? Rồi cái này hãy học sau đi.

Như vậy thì mình có hai cái này, dễ rồi ha. Đây cũng dễ rồi, cứ học như con nít đi. Chúng ta có hai góc nhìn về thế giới đó là hiện tượng và bản thể. Thì góc nhìn về bản thể là nhìn về cái gì rất ráo.

Rất ráo tương đối và rất ráo tuyệt đối. Còn nhìn về hiện tượng có hai, đó là Danh chơn và Phi danh chơn.

Có nghĩa là cái Danh chơn là những cái khái niệm mà từ ngữ nó chỉ về cái có thật bên cái bản thể. Còn cái mà Phi danh chơn là nó chỉ thuần túy chỉ về những cái không có thật.

Thí dụ như nói rằng vua Thành Thái là người nhiều từ tâm thì vua Thành Thái đó là như là một cái gì đó không có thật. Bởi vì theo trong A Tỳ Đàm vua Thành Thái chỉ là đất, nước, lửa, gió và Tâm thiện, Tâm ác thôi. Cộng lại thành vua Thành Thái. Hiểu không? Nhưng mà là người có nhiều từ tâm, thì từ tâm là cái có thật. Bởi vì Từ Tâm ở trong A Tỳ Đàm có nói đến Từ Tâm. Hiểu không? Hiểu chưa? Rồi nói cách khác vua Thành Thái là người rất đẹp trai, thì vua Thành Thái là vốn không thật và cái đẹp trai nó cũng là không thật luôn. Hiểu chưa ta? Thì như vậy trong đời sống của mình mà người nào nói nhiều, nghĩ nhiều về những chuyện không thật thì người đó càng xa cái đường giải thoát. Hiểu không? Còn mình gặp nhau mình nói toàn là chuyện có thật thôi.

Thí dụ như thời Đức Phật dân xứ Kuru toàn là Phật tử toàn là hành giả. Khi gặp nhau họ không có hỏi khỏe không mà họ hỏi vậy chứ ông có Chánh niệm tốt không? Ông có điều kiện để sống Chánh niệm không? Họ hỏi thăm nhau như vậy đó. Còn mà Phật tử mình thì sao? Gặp nhau là nhà đất, chứng khoán và đem Facebook ra phân tích, chia sẻ rồi hiện tượng rủ nhau ném đá, rủ nhau tôn vinh người này, đập đổ người kia gây tổn thương và xúc phạm người nọ. Đó là người mình bây giờ sống toàn là cảnh giả không, xong chưa? Và như vậy thì thế giới có hai góc nhìn. Góc nhìn hiện tượng và góc nhìn bản thể. Thì bây giờ chiều nay mình học về thế giới hiện tượng.

Thế giới hiện tượng là gì ta? Thế giới hiện tượng gồm có các những cái chuyện sau đây nghe cho kỹ nè. Thế giới hiện tượng là chúng ta bàn về toàn chuyện không có thật.

1/ Thứ nhất là thời gian chế định, vốn không có thật. Thời gian là gì? Thời gian là nhanh chậm, kịp trễ, đêm ngày rồi xuân hạ thu đông, thì cái đó gọi là thời gian chế định không có thật là vì sao? là vì các vị phải đồng ý với tôi nếu không có mặt trăng, không có mặt trời thì có đêm ngày không? và nếu các vị không có việc gì làm hết các vị bị nhốt ở dưới cái hầm sâu thì đêm ngày rồi trễ kịp đó nó có cần thiết không ta, nếu mà đối một người tử tù thì thời gian ở trong tù nó khác cái người đi buôn bán ở ngoài phải không? như mình ở ngoài mình 7:00 đến 8:00 mình làm cái gì? Rồi 9:00 đến 12:00 mình làm cái gì? Như vậy thời gian không có thật.

2/ Thứ hai là không gian chế định là không gian cũng không có thật. Đó là trên, dưới, trong, ngoài, gần, xa. Cái này cũng không có thật. Là vì sao? Là vì mình phải dựa vào cái gì đó mình mới có gần xa phải không? Hiểu không ta? Mình phải dựa vào cái gì? từ điểm A qua điểm B là bao xa. Từ điểm B qua điểm C là bao xa. Còn đây bây giờ mệnh mông không có ABCDF gì hết làm sao mà mình có không gian được hả? Thời gian không thật, rồi cái gì nữa? Không gian không thật, rồi cái gì nữa? Hình thức không thật.

3/ Thứ ba là hình thức chế định. Hình thức nó cũng không có thật. Là vì sao? là vì sao? là vì ở mình ở ngoài này mình có học về hình học, mình có học toán, mình có học vật lý, mình có học các góc, mình có học cái gọi là tiếp tuyến, rồi mình có học giao diện, mình có học về tọa độ kinh tuyến, vĩ tuyến mình có học về các hình, mình có học về lượng giác mình có biết là tam giác, rồi lục giác, đa giác, hình vuông, hình tròn rồi bán kính, rồi pi là 3,14.. v.v.. hiểu không? Còn cái này rồi, nếu một người không biết gì cái đó hết, một người không biết chữ, không có đi học thì người đó có biết gì về hình học không? phải không ta? Rồi xong. Cho nên nó ác cái chỗ đó, cái hình thức đó là do mình chế ra thôi. Hình thức chế định, khoan còn nữa. Cái chuyện mà vuông tròn, dài ngắn, rồi đẹp xấu. Đẹp xấu nữa ngay cả thời trang, rồi kiến trúc nhà cửa, tranh ảnh toàn bộ là hình thức chế định.

Những gì... hiểu không? Cái đó nó không có thật. Có những cái kiểu mà người Việt Nam mình thấy rất là đẹp nhưng mà người Hoa họ không có thấy đẹp. Có những cái mà người Hoa họ thấy đẹp nhưng mà người Nhật không thấy đẹp. Tất cả những cái đó gọi là hình thức chế định. Xong chưa? Từ áo quần cho tới nhà cửa, cho đến giày dép mặt kính đồng hồ...v...v.. Tất cả gọi là hình thức chế định không có thật. Rồi cái gì nữa ta? Đó là hình thức chế định rồi.

4/ Biểu tượng chế định. Biểu tượng là gì? là bản hiệu, là màu cờ, là sắc áo mà cái đó là không có thật. Không thật là sao? Là có những cái màu cờ mà thí dụ như Hitler ngày xưa còn sống, thì cái màu cờ đó nó bay trên cái nền trời của Đức. Nhưng mà Hitler chết rồi thì cái màu cờ đó không còn, đúng không? Và cái màu cờ nó thay đổi qua các triều đại, các thể chế chính trị đúng không? Ngày xưa có một thời người Đức họ xài tiền Mark, tiền Mark Đức, nhưng bây giờ họ xài tiền Euro rồi. Hồi xưa có một thời Pháp nó có tiền đồng Franc nhưng bây giờ Pháp nó không xài, nó xài Euro. Có

nghĩa là sao ta? Có nghĩa là những cái đồng Mark và đồng Franc đó ngày xưa mình nhìn đó mình thấy mình biết nó là biểu tượng của giàu sang. Còn hôm nay mình nhìn nó trót quớt, bởi nó đã qua cái thời hiệu rồi. Ở đây có ai hiểu thời hiệu không? Tức là cái giá trị của thời gian nó không còn nữa.

Rồi màu cờ, sắc áo, mỗi lần mình nhìn cái bảng hiệu mình biết cái cửa hiệu nó bán cái gì, hiểu không? Tôi nhớ cái câu chuyện mà thằng bạn nó tới nó thăm...anh chàng đó tới thăm bạn, anh thấy thằng bạn bán cá để thế này nè.

Tại đây có bán cá tươi, thì anh nói mày nghĩ là sao? Tiệm mày ở đây mà mắc gì mày phải để tại đây. Không lẽ mày để cá đây mà mày bán bên kia hả? Có hiểu không? Cái nó bỏ mất bớt chữ tại đây, còn lại cái gì ta? có bán cá tươi. Thì bữa sau nó trở lại nó nói tao thấy sai sai, mày nghĩ lại đi, có bán, có mày mới bán, chứ không mày bán cái gì? mày bỏ chữ có đi. Thì mày chỉ còn để lại chữ bán cá tươi thôi. Bữa sau nó trở lại nó nói mày nghĩ đi, mày bày cá đây, là mày bán hay mày mua hả? bán hay mua? như vậy mày mắc gì mày để chữ bán, rồi xong bỏ chữ bán, là còn chữ gì ta? cá tươi. Bữa sao anh trở lại nói, mày nghĩ đi cái này con cá hay con tôm? mày nghĩ đi nó đui hay sao nó không thấy. Mày thấy cái chữ cá có cần thiết không? Mày bày đây như đây làm sao mà người ta không thấy, mà để con cá, rồi, mày để bỏ chữ cá còn chữ tươi. Bữa sau nó trở lại nó mày nghĩ đi, mày bán đồ thiu, đồ thúi à mày nghĩ có đúng? không hiểu không ta? có ai mà bán đồ thiu, đồ ôi không? như vậy cả cái chữ tươi này không cần thiết đúng không ta? bỏ luôn. Thì ông chủ tiệm ông thấy cũng có lý, khi mà thằng bạn nó đi rồi ông chủ tiệm ông thấy cái tiệm ông nó ế, ông ngồi suy nghĩ nó lạ vậy ta, có cái gì sai sai. Hồi mình treo tấm bảng này bán rất là đắt, khách tìm tới rất là nhiều. Đó là chuyện thứ nhất. Chuyện thứ hai, những cái phân tích của nó rất là có lý, đúng không ta? Rất có lý mà. Nhưng mà tại sao có lý nhưng mà mình theo nó mình bán không được? Bây giờ hiểu chưa? Có nghĩa là vì cái lý do chúng ta còn sống trong cái thế giới, thế giới giả niệm. Cho nên chúng ta phải tuân thủ một số nguyên tắc.

Thí dụ như các vị nghĩ đi, tôi với các vị không liên quan gì nhau hết. Các vị có chết hàng loạt, tôi xin hứa một giọt nước mắt cũng không. Và các vị có trúng số thì cũng mặc xác, tôi không ăn được một xu nào từ quý vị hết. Nhưng mà tại sao khi tôi giảng tôi hay nổi nóng? Tôi có lòng từ, tôi thấy trời nóng, tôi giảng tôi quá mệt mà tại sao quý vị có thể đi bằng hai chân, người hai tay mà tại sao nó chậm hiểu như vậy, tôi phải hét ra cho các vị tỉnh. Chỉ vậy thôi chứ tôi không lý do gì mà tôi nổi nóng với các vị hết, mà có người thù chúng tôi mới ghê. Đây, cho nên sống trong đời sống nhiều khi chúng ta phải cần đến một vài cái gọi là sự vay mượn từ cái thế giới thi thiết phải cần đến, không có giận nhưng phải dùng cái ngôn từ đó. Giống như anh chàng bán cá, đúng, từ chữ, từng chữ phân tích ra thì nó không có cần nhưng không có cái tấm biển mà ở đây có bán cá tươi thì nó ế chổng gọng hiểu không? Cho nên phải cần.

Chính vì vậy cho nên chúng ta sống trong thế giới này, nghe cho kỹ nè, muốn có mặt trong thế giới này và sống cùng với nó thì chúng ta phải có cái nhìn về nó qua cái thế giới thi thiết, thế giới chế định, thế giới tục đế và thế giới hiện tượng. Nhưng, nghe cho kỹ nè, để sống với nó thì mình cần thấy cái hiểu biết về thế giới hiện tượng. Nhưng để vượt thoát khỏi nó thì chúng ta phải có cái kiến thức về bản thể. Nó thêm chữ nữa. Để sống với nó thì mình cần cái hiểu biết về hiện tượng. Mà để giải thoát khỏi nó thì mình phải có cái nhìn về bản thể để chán nó. Và tôi nói cũng nói quịt tẹt luôn, để yêu được một người và để cưới được một người mình chỉ cần cái vỏ ngoài của nó thôi.

Nhưng muốn bỏ nó thì mình phải nhìn về cái bản thể của nó. Hiểu kỹ một người thì chỉ có nước bỏ nó thôi. Hiểu không? Có đúng hay không? Chúng ta cưới nhau không phải vì hiểu nhau mà vì hiểu làm nhau. Nếu hiểu nhau kỹ quá chúng ta không yêu nhau nổi. Có đúng vậy không? không ai chấp nhận hết. Cho nên thế giới này tại sao có thích và ghét? Vì chúng ta không hiểu lắm về thế giới này. Chúng ta hiểu kỹ về nó thì tôi nghĩ rằng đúng như lời Phật dạy: này các Tỳ kheo ở đây vị Tỳ kheo tinh cần giác chánh niệm, quán Thân trên Thân, quán Thọ trên Thọ, quán Tâm trên Tâm, quán Pháp trên Pháp, để diệt trừ Tham Ưu ở đời. Khi mà hiểu rõ thế giới này qua Thân, Thọ, Tâm, Pháp thì vị đó sẽ thấy rõ rằng ở thế giới này không có cái gì để mà vướng kẹt, để dính mắc, mà dính mắc này nó có hai, dính mắc bằng cách thích và dính mắc bằng cách là ghét, xong chưa? đây, cho nên ở đây tôi nhắc lại bài học chiều nay, thế giới có hai cái góc nhìn đó là hiện tượng và bản thể. Và nói đến

hiện tượng là chúng ta phải nói đến các khái niệm, nhiều lắm, cái chế định nó tới mười mấy, hai chục cái. Ở đây tôi chỉ kể mấy cái căn bản thôi.

- Là không gian chế định là không gian không có thật.

- Thời gian chế định là thời gian không có thật.

Mà tiếc là nếu chúng ta có một pháp hội, một pháp hội một tuần tôi chỉ nói về cái Tục đế và Chân đế thôi.

Thí dụ như chúng ta trong dòng luân hồi do tiền nghiệp và khuynh hướng tâm lý mà hôm nay chúng ta chìm sâu trong cái loại chế định nào.

Thí dụ như một người đam mê về hội họa là người đó sống nhiều với con mắt. Đam mê trong kiến trúc là sống nhiều với con mắt. Nhưng mà đam mê trong âm nhạc là mình sống nhiều với lỗ tai.

Thích ăn ngon là mình sống nhiều với cái lưỡi. Mê nước hoa là mình sống nhiều với cái mũi. Còn

thích ăn ngon là sống nhiều với cái lưỡi. Đứng không? Thích chần êm, nệm ấm, quần là áo lụa là

mình thích về xúc giác đứng không ta? và thích suy tư về triết học, về chính trị, về tôn giáo, vì cái

đó là coi như chúng ta đam mê về cái pháp trần, những cái trừu tượng và tùy thuộc vào cái tiền

NGHIỆP và cái khuynh hướng tâm lý mà hôm nay chúng ta sống nhiều với trần nào trong 6 trần, xong

chưa? Và tùy thuộc vào cái việc mà chúng ta sống nhiều với cái gì cộng với phước hay tội mà

chúng ta sẽ đi về một phương trời tương ứng.

Tôi ví dụ thôi nha. Đừng có nói là tôi...chỉ ví dụ thôi nha. Việt Nam mình được có cái là nói cái gì

cũng hiểu một nửa, kể lại gấp đôi. Hiểu 1/4, nghe 1/4, hiểu phân nửa và kể gấp đôi. Tôi ví dụ như

bây giờ mình thích về kiến trúc nhưng mà mình không có phước báo thì mình rất dễ sanh vào

những cái loại mà nó có cái đặc điểm là xây dựng.

Các vị biết con hải ly không? Con chuột nước, các vị có thấy nó làm tổ các vị thấy kinh hoàng.

Tiếng Mỹ kêu con Beaver, lấy cái miệng của cây rồi tha xuống nước làm thành một cái đập mà nó

chỉ có mấy kilô thôi mà các vị nhìn cái đập của nó, bốn thằng thanh niên lực lưỡng làm không được

cái đập đó mà nó chỉ nặng có mấy kilô thôi mà nó làm cực kỳ giỏi.

Rồi các vị biết con chim dòng dọc, cái con mà nó làm cái ổ giống như cái bao tử mình vậy đó. Các

vị tưởng tượng cái bao tử mình mà nó lấy ba bốn cái bao tử nó ráp lại thành cái tổ, rấn vào không

được. Đấy. Rồi các vị thấy con mối, ổ mối mà ổ mối của miền Đông này nè nó có thể là cao 1m và

cái lỗ của nó đó là có thể đường kính là có thể 1 tới 2m. Nhưng mà nếu mà cái ổ mối của châu Phi

đó thì 3, 4m là chuyện bình thường. Có nghĩa là nếu mình ở châu Phi đó, nếu mà ở Việt Nam mình

mà có những ổ mối mà to kiểu bên châu Phi, Phi Châu mình chỉ cần mình khoét một cái cửa mình

móc cái ruột nó ra là mình có ngay một cái am để mình ngồi thiền là ổn luôn. Mưa gió bắt xâm.

Quý vị không biết những cái ổ mối kinh hoàng của châu Phi. Có nghĩa là nó to bằng cái nhà lá này

vậy đó. Mình chỉ khoét cái cửa vào. Khoét một cái cửa rồi móc cái ruột nó bỏ ra thì mình có ngay

một cái cốc phải nói là không gì tuyệt vời hơn. Thì khi sống rất là mê xây dựng, rất là mê kiến trúc

nhưng mà thiếu phước báo thì chết rồi chỉ làm mấy cái loại đó thôi. Hiểu không ta? Đấy, còn nếu

mà mình thích kiến trúc, thích đẹp nhưng mà nếu mình nhiều phước báo thì sinh ra mình sẽ ở được

nhà cao, cửa rộng. Cho nên mình sống nhiều với cái gì đó là một phần. Rồi cộng với cái chuyện

mình có nhiều phước hay nhiều tội thì mình sẽ cảm cái đó mình đi. Hiểu không? Thích cái gì, ghét

cái gì mới có một nửa thôi rồi cộng với phước và tội là một nửa còn lại, lấy hai cái này trộn lại nó

tạo ra một cái chón về trong tương lai. Mình phải tuyệt đối tin tưởng chuyện đó. Bởi không phải

khơi khơi mà hôm nay trước mặt chúng tôi có những cái người mà thân phận và hoàn cảnh sinh

hoạt không giống nhau.

Có người ba bốn cái nhà bên Phú Mỹ Hưng đóng cửa bỏ đó. Mà trong khi có những người cả chục

mạng chen chúc trong một cái căn nhà cấp 4. Quý vị có biết đó có không ta? Cả chục mạng chen

chúc trong căn nhà cấp 4 nó nóng cho mày le lưỡi. Mà trong khi đó tôi biết có những người có mấy

căn ở Thảo Điền, quận 2, quận 7, quận Mỹ Hưng, Nhà Bè, khóa cửa. Ở đâu nó ra cái chuyện đó? và

vô số nhà ở Phú Quốc, Phan Thiết, Vinhomes Hà Nội, hàng trăm, hàng ngàn ngôi cất bỏ đó cho ma

ở, còn người thì chen chúc, ở đâu nó ra cái đó? kể ăn không hết mà người lần không ra, không phải

khơi khơi mà cái đó, không có cái gì trên đời này là ngẫu nhiên hết, có những người cái tâm hồn họ

đã hào sảng, tâm hồn hào sảng nói những điều mà từ cái tâm hồn hào sảng và làm những cái điều

mà liên hệ tới tâm hồn hào sảng thì đời đời sanh ra trong một cái không gian tương ứng với người

hào sảng. Còn mình toan tính kỹ quá, cái lòng mình nó hẹp quá thì đời đời mình sanh ra trong một không gian chật hẹp, trong những điều kiện eo hẹp.

Tôi phải nói một cái câu nghe rất là dễ bị chém. Đó là ngày xưa tôi thấy người khổ tôi rất là thương. Nhưng càng về già khi mà tôi bị ném đá nhiều quá đó, thì tôi nghĩ rằng tâm sao thì đời vậy. Người ta không chọc gheo gì mình hết. Chẳng hạn như hôm trước tôi chỉ trả lời mấy câu hỏi thôi. Tôi nói rằng Tăng ni họ sống... Tăng ni có tiếng tăm thì không nói gì, mà Tăng ni vô danh thì nhiều khi họ cũng cần một ít tiền mặt để họ xoay sở trong đời sống. Chỉ câu nói đó thôi họ chửi tôi không còn cái gì hết. Mà 100 triệu cái đầu của Việt Nam mà lại gật đầu trước những cái thị phi đó thì tôi nghĩ rằng cái dân tộc này sẽ đi về đâu? Tôi nhận lời dạy lớp này là từ những người bên ngoài chứ không phải là những người trong nước. Quý vị có biết không? Họ khích lệ tôi đó. Họ nói trong đó có bà con của con, Sư dạy đi, chứ còn nếu chỉ vì 100 triệu người trong nước thì không nên. Tuyệt đối không nên. Đây là vì sao? Vì 100 triệu người đó cái não trạng của họ, cái tâm trạng của họ nó không còn thích hợp với Phật pháp nữa. Họ bây giờ chỉ có cúng bái và cầu nguyện thôi.

Họ hành thiện cho vui chứ họ không có hiểu tại sao họ phải hành thiện. Mà hành thiện là làm việc với cái gì họ không cần biết. 100 triệu người tức là tất cả là 6 con số không, là 8 con số không nhiều lắm chứ. Rồi đừng có giận đó là sự thật. Thích cái gì? Ghét cái gì? Anh thường thích cái gì? Ghét cái gì? Anh thường sống nhiều cái với cái gì là 50%. 50% còn lại anh có nhiều phước hay nhiều tội. Hai cái 50 này nó cộng lại nó sẽ kiến tạo một chốn về cho anh trong kiếp sau. Cái thân phận cái điều kiện sinh hoạt của chúng ta khác nhau nhiều lắm. Một người có cái này nè (cái đầu). Những người mà cái này (cái đầu) của họ nó quá nhiều thứ trong đó xài không hết. Họ không có thời gian để xài nó, mà còn có người đó tém tới tém lui chưa được muống cà phê, ở đâu nó ra cái đó? chính vì cái chuyện chúng ta sống nhiều với cái gì.

Chiều nay chúng ta học về hai cái góc nhìn của thế giới. Đó là góc nhìn về hiện tượng và góc nhìn về bản thể. Chúng ta nhiều đời chỉ quen sống với cái vỏ ngoài, cái vỏ bọc cái hình thức thôi. Thì đời đời kiếp kiếp cái mà chúng ta hiểu được về thế giới chỉ là cái vỏ ngoài của nó. Mà hồi sáng tôi nói còn nhớ không? Ai trước mặt chúng ta chỉ cần là phạm phu thì chúng ta có tới 1 tỷ vấn đề để giải quyết. Mà chính vì chúng ta chỉ nhìn thế giới này qua cái vỏ ngoài, cái vẻ ngoài và cái vỏ bọc của nó. Cho nên chính vì chỉ thấy vấn đề qua cái vỏ bọc của nó, cho nên cái giải pháp cho nó cũng chỉ là cái giải pháp bên ngoài thôi. Phải thấy nó từ trong cốt lõi, thấy nó từ trong cái bản thể đó. Thấy được cái bản thể đó thì cái giải pháp nó mới có chiều sâu. Cái giải pháp đó mới là đặc dụng, hữu dụng mà xài được.

Còn nếu mà mình không thấy được vấn đề của mình hoặc nếu thấy chỉ thấy cái vẻ ngoài cái vỏ bọc của nó thôi thì cái giải pháp cho nó cũng chỉ là bên ngoài.

Thí dụ như các vị có biết không? Minh từ đó đến giờ mình nói bệnh, bệnh mà bệnh nan y, mình cứ nghĩ toàn là bệnh ở bên trong nội tạng. Nhưng mà các vị biết cái này mới run nè. Bệnh ngoài da là ba cái nấm, nó có rất nhiều cái bệnh, rất nhiều cái loại nấm da, cái nấm mà nấm bạch tạng, nấm mà nó ăn trắng từng phần, từng phần nó xăm thực từng phần, từng phần cơ thể mình, biết ở đây Việt Nam có? biết chắc chắn có mà không biết, nó ăn trắng, nó trắng riết cái mặt mình nhìn giống như bạch tạng vậy đó, cái đó là đi xuống mò với nó, chữa không được đâu, càng chữa cái đó...thì nếu mà mình biết rõ ràng đó là bệnh ngoài da do côn trùng chích đốt hay là do mình bị cháy nắng biển thí dụ như vậy thì mình phải tìm cách mình giải quyết nó. Còn trường hợp nào phải đi bác sĩ da liễu, trường hợp nào phải uống thuốc, trường hợp nào phải bôi kem, mình phải biết, chứ không thể nào mà mình cứ thấy bệnh ngoài da là bèn lấy dầu cù là sức e rằng không xong, đúng không? Cái giống gì cũng lấy dầu cù là sức, cái gì cũng vaseline, cái gì cũng lấy kem dưỡng da thì tôi nghĩ không xong, đúng không ta? Này mấy cô phải rành hơn tôi chứ.

Mồ hôi dầu khác, mồ hôi muối khác. Minh phải biết rõ mình là cái loại gì, loại da gì, loại mồ hôi gì để mà mình xài tương ứng. Còn đằng này anh không hiểu về anh, anh không hiểu vấn đề của anh thì làm sao mà anh có giải pháp thích hợp cho cái vấn đề của anh được, đúng không ta? Đây, cho nên chúng ta có hai góc nhìn về thế giới, góc nhìn bản thể và góc nhìn hiện tượng.

Thì riêng cái góc nhìn về bản thể đó, nó cũng có hai cái là cái bản thể tuyệt đối và bản thể tương đối. Cái bản thể tương đối là tóc, lông, móng, răng, da, người đó dễ thương, người đó dễ ghét. Cái

đó là bản thể tương đối. Còn bản thể tuyệt đối là gì? Chắc có lẽ mình phải học cái này rồi phải không ta?

Xét về bản thể tuyệt đối của chúng sanh và vũ trụ thì chỉ nằm gọn trong 5 Uẩn. Tôi tìm cách tôi nói chừng nào mà cho các vị thuộc bài thì thôi. Chỉ nằm gọn trong 5 Uẩn, sáng học 5 Uẩn rồi. 5 Uẩn được kể gọn thành hai thứ là Tâm và Vật.

- Vật ở đây là tứ đại, đất, nước, lửa, gió.

- Còn Tâm ở đây là Tâm thiện, Tâm ác. Học đại khái như vậy đi, chứ còn học kỹ là dễ bị khùng.

Đây, chừng này là không nhớ bài rồi. Nhưng mà tôi muốn hỏi tối nay về bà con có đọc bài không? Bởi vì tối nay về không đọc thì ngày mai tôi không biết đường đâu tôi giảng. Mình đã bỏ thời gian, bỏ công sức, bỏ tiền bạc tới đây rồi. Nhìn mà không thấy từ bị như vậy là mất có vấn đề.

Bởi vì tôi nhớ cái bà nó vui lắm, bà đi bác sĩ bà nói không biết tôi bị đường ruột nó bị cái gì mà cứ đánh rắm hoài à. Nhưng mà được cái nó không có mùi. Bác sĩ nói lỗ mũi của bà vấn đề, hôi nãy giờ tôi muốn chết luôn. Nãy giờ tôi muốn chết luôn vậy đó, mà bà nói là được cái nó không có mùi, nó cứ xì ào ào không có tiếng nha thì tai, mũi bà đều có vấn đề hết, không có tiếng, không có mùi, thì cái câu đó tôi biết nhiều người kể nghĩ là tôi nói chuyện nó không có vệ sinh, nhưng mà nói qua cái câu chuyện đó rất là sâu.

Sâu là sao? Nhiều khi mình bắt thiện mình gieo phỉen cho người khác mà mình không hay, có không ta? Trước khi mà mình nói xấu ai mình hãy nói cái câu này, tôi nói không phải nói, là sau đó mình nói xấu, có không? Có hả? Tôi nói ông đừng có giận nha. Có nghĩa là chuẩn bị giận là vừa. Có không? Câu thứ ba, tôi cái gì phải thì thôi. Có câu đó không? Là mình sắp chửi cha người ta rồi đó. Nó lạ lắm. Cho nên chính mình có vấn đề, giống như cái bà đó bà cứ xì hoài nhưng mà bà lại không. Lỗ tai bà có vấn đề, bà không có nghe và lỗ mũi bà có vấn đề, bà cũng không có nghe mùi. Chính vì vậy cho nên nàng yên tâm rằng là hơi là cứ ra thoải mái và không phỉen ai hết, trong khi làng sớm của nàng nó chết sạch.

Thì nhiều khi mình đem cái phỉen nào của mình ra đó mình sống, mình làm phỉen người khác, mình không có ngờ.

Cho nên trong Kinh nói cái chữ mà trí thức ở ngoài đời ấy, cái nghĩa nó khác, có học hàm, học vị rồi được xã hội công nhận. Nhưng mà cái chữ trí trong Đạo Phật, Đức Phật Ngài định nghĩa lạ lắm. Có muốn ghi không? ghi lại coi kiếp nào mình có, chứ kiếp này là không.

1/ Một là tri nhân có nghĩa là nhìn cái gì biết nó từ đâu mà xảy đến. Bất cứ chuyện gì xảy đến mình cứ biết nó từ đâu mà đến. Gọi là tri nhân. Xong chưa ta? Bất cứ chuyện nào cũng biết cái này nó từ đâu mà đến gọi là tri nhân.

2/ Tri quả là khi làm cái gì biết cái này nó sẽ dẫn đến cái hậu quả như thế nào. Hậu quả và hiệu quả hai cái khác nhau. Hậu là tiêu cực mà hiệu là tích cực. Bộ các vị đi lao động nước ngoài lâu năm lắm rồi hả? Hay chứ, Việt Nam mình giàu quá hả? Tức là nước ngoài mới về phải không? Tiếng Việt không hiểu được.

Rồi thứ nhất là tri nhân là chuyện gì cũng biết nó từ đâu đến. Thứ hai tri quả là biết cái này sẽ dẫn đến cái gì. Xong chưa? Trước khi nói cái gì mình sẽ biết được ít nhiều cái này nó dẫn đến...rồi còn tri nhân là mình biết rằng cái này từ đâu mà đến. Bất cứ sức khỏe của mình hay là quan hệ xã hội mà có cái gì xảy đến với mình, mình bị cái gì, mình được cái gì, mình cũng biết nó từ đâu mà đến là tri nhân. Còn mình nói cái gì, làm cái gì mình biết cái này nó sẽ dẫn tới cái gì thì cái đó được gọi là tri quả.

3/ Tri kỷ là biết mình cần thêm gì, bớt gì, chỉnh sửa gì. Hiểu không ta? Mình không hiểu mình, mình cứ luôn luôn thấy mình hay là mình sai bét. Luôn luôn thấy mình hay là sai bét. Tri kỷ là biết mình cần thêm gì, bớt gì, chỉnh sửa gì.

4/ Tri bỉ là mình biết cái người đối diện mình là ai để mình có thể cư xử cho nó đúng phép. Không phải gặp ai mình cũng cầm đầu mình nổ nghe kịp không? Tôi từng gặp một cô y tá mà cổ nổ về thuốc cho một bà được sĩ. Bà nổ văng miến cuối cùng bà mới biết cái bà trước mặt bà là được sĩ có biết không? Tôi tính kể một chuyện thật, người thật ở Sài Gòn nhưng mà thôi kể nó giết tôi chết, tức là không hề biết cái người đối diện mình là ai, bung cho nó sướng, tới một lúc mà phát hiện ra nó rất là dở, đó là không có tri bỉ không biết người đối diện là ai.

5/ Tri thời là phải nhớ rằng mỗi công việc, mỗi sự kiện nó cần một cái thời điểm vàng, một thời điểm thích hợp để thực hiện. Cái này có cần không ta? Không phải thích là làm mà anh phải coi cái thời điểm vàng, thời điểm thích hợp để thực hiện nó. Không thể sớm hơn, không thể trễ hơn. Có hiểu không?

6/ Tri hội là phải biết rằng cái đám đông trước mặt mình gồm những ai? Gồm những ai, để cư xử cho phải phép. Tại sao tôi chửi tùm lum? tôi biết rõ nó là cái thứ gì cho nên tôi chửi thoải mái.

7/ Tri độ. Cái gì dầu tốt cách mấy, cần cách mấy cũng phải có chừng mực. Ăn có cần thiết hay không? Nhưng mà mình có chừng mực không? Đấy. Mọi thứ sở hữu, mọi thứ sử dụng nó có cần chừng mực không? Tri độ là biết chừng mực trong những thứ sở hữu và sử dụng thì gọi là tri độ. Thì bảy cái này cộng lại được gọi là bảy cái điều kiện để trở thành một vị hiền trí. Như vậy thì ở đây mình đang học về cái gì ta? Hồi nãy trước cái vụ mà cái này mình...nghe cho kỹ nè.

Cái thể giới nó có hai góc nhìn là hiện tượng và bản thể phải không ta? Thì cái bản thể này nó gồm có bản thể tương đối và tuyệt đối. Thì cái tương đối là tóc, lông, móng, và dễ thương, khó thương phải không? Nhưng bản thể tuyệt đối là gì? Là Tâm và Vật đúng không? Thì Vật ở đây là tứ đại.

Còn Tâm ở đây là gồm có hai đó là Tâm thiện và Tâm ác.

Bây giờ tôi hỏi bà con nè. Bà con nhìn lên bản bà con viết hay bà con nghe tôi đọc là con viết. Nếu vậy thì tôi không có chờ. Tâm thiện và tâm ác nó gồm có hai công thức sau đây. Tâm thiện là, ghi nè.

- Cái biết đơn thuần không thiện, ác, phạm, thánh. Gọi tắt là Tâm thức. Tâm thức chứ không phải tâm thất nha. Biết tâm thất không? Rồi gọi tắt là Tâm thức cộng 13 Tâm sở trung tính (những thành tố tâm lý phải có để kiện toàn chức năng nhận thức đối tượng).

Viết nguyên văn như vậy đừng có tự ý thêm bớt. Có nhiều người đốt những cái con chi chi mà tự nhiên cái sửa chữ khác rồi đổ thừa tôi, chịu nổi không? Nó lạ lắm. 100 triệu cái đầu, cái gì ta?

Kiện toàn chức năng nhận thức đối tượng. Đúng chưa? Như hồi ức, kinh nghiệm, cảm giác, sự chú ý, chủ ý. Có biết chủ với chú không ta? chủ ý rồi chú ý, sự đầu tư của ý thức vào đối tượng...

Uông, tôi nhìn một vài vị tôi thương nhưng mà tôi tiếc là biết đạo trễ quá, đến tuổi này vào đây học, học không nổi. Bây giờ mới thấy mình phải tin là mình phải biết quý cái thời gian tuổi trẻ đến một cái lúc nào đó mình hiểu không nổi, nhớ không nổi. Và cái này mới đáng tiếc nè. Không có kiến thức nền, đi học rất là khó. Có ai hiểu tôi nói kiến thức nền không? Nếu mọi người biết một ít về kinh tế, một ít về chính trị, một ít về văn hóa, một ít về khoa học, học rất dễ. Còn nếu mà mấy cái đó cái nào mình cũng zero hết thì học rất khó, rất rất khó tại mình không có cái nền bởi vì học là gì? Học là so sánh, lấy cái này tham khảo với cái kia và làm ra một cái so sánh hiểu không ta? Rồi, tới đâu rồi? Tâm gì ta? Tâm Thiện cộng với 25 thành tố tâm lý tích cực, các vị ghi vậy hiểu không ta? cộng phải để dấu cộng(+) với 25 thành tố tâm lý tích cực như Chánh niệm, Niềm tin, Từ bi, Trí tuệ...hiểu không ta? Đấy, bây giờ nghe tôi giảng nhanh nè.

Giảng nhanh nè chứ còn cái lớp này gia tài mình có 4 ngày mà mình học chi lý, nhưng mà tôi nói cũng hơi kỳ, về kiểm giùm mấy cái tài liệu A Tỳ Đàm hiểu không? Mà tôi nhớ tôi có giảng mấy cái này nhiều lắm mà ta, có không? Bây giờ các vị học trực tiếp tôi nó khác là nghe băng giảng phải không? Nhìn cái người bằng xương bằng thịt nó khác chứ. Rồi chửi ép phê hơn. Tại vì mình biết họ chửi mình, còn họ chửi trên mạng là biết chửi người khác, nhưng mà chửi ngay mặt mình, nó tạt nước vô mặt mình nó khác chứ, nó đấm vô mặt, nó đong vô mặt mình thì cảm giác nó đã hơn.

Đó là 13 cái Tâm sở trung tính là gì? là hồi nãy mới nói đó là những thành tố tâm lý bắt buộc phải có để chi ta? để kiện toàn cái chức năng nhận biết.

Thí dụ như bắt đầu hồi nãy mới kể đó là khi mình muốn ăn, muốn uống, muốn nói chuyện, muốn làm việc lớn nhỏ, mình cần cái gì? Cần sự chú ý phải không ta? Cần há? Rồi trong đó có cảm giác không? Không thể nào mình né được cái cảm giác. Rồi cái gì nữa? Có cần sự cố ý không? Rồi có cần chủ ý không? Mình làm đó để làm cái gì? Ok. Nghe tôi kể nè.

Đây là mũi khoan, tôi chấm chỗ này. Cái lỗ này là tôi cố ý dùi chứ không phải là tôi ngẫu nhiên mà cái mũi khoan nó chấm vô đây mà tôi cố ý tôi dùi nó. Cái đó là sự cố ý. Cái sự cố ý này trong A Tỳ Đàm gọi là mình gọi là tác ý đó. Trời ơi, Việt Nam dịch là tác mới ghê. Khi mình nói tác ý là mấy đũa nó không học đạo nó không có hiểu. Mình mới nói đó là cố ý.

Còn Tâm, Tứ thì cái Tâm ở đây mình dịch là chú, chú ý phải chưa? Rồi, còn Tư ở đây mình phải dịch là chủ ý, này nghe nè, chú ý có hiểu chú ý chưa? Rồi cố ý có nghĩa là không phải là ngẫu nhiên, vô tình. Còn chủ ý là tôi dúi cái lỗ này để làm cái gì? Xong chưa ta? Và trong lúc tôi dúi như vậy tôi có cảm giác vui buồn dễ chịu và khó chịu không? phải có chứ. Và tại sao tôi dúi cái lỗ này? Tôi dúi cái lỗ này để mà tôi bắt con ốc để chi ta? Tại sao mà nó có sự khác biệt giữa con ốc và cái cây đinh không? Có không? Tại sao tôi dúi cái lỗ này thì tôi trong đầu tôi nói à mình dúi để mình bắt ốc. Thì khi mà tôi có cái ý vậy thì tôi có cần phân biệt con ốc với cây đinh không ta? Sao không dám trả lời? Hai cái đó khác hay giống? Thì khi mà tôi phân biệt được cái đó là nó phải tương không? Rồi xong mà tôi bắt ốc để làm cái gì? Tôi treo tranh, mà tại sao tôi không có treo cái tấm khác, mà sao tôi không treo cái tấm thốt lên mà tại sao tôi treo tấm tranh, cái đó có phải tương không? hử, sao không dám trả lời? phải không? mà tôi là người ở trong chùa, cái tranh mà tôi treo đó, tôi cũng phải biết cái tranh nào treo được và không treo được, hiểu? thì cái đó cũng lại là Tương nữa nhưng mà nó lại kèm với cái gì? nó kèm với 25 Tâm sở tích cực. Có nghĩa là tôi phải dùng cái trí tuệ tôi biết trong chùa là chỉ treo cái gì mà nó có tác động tích cực lên cái đầu của mình. Thí dụ như mình treo hình Phật hoặc mình treo những câu Phật ngôn hay là mình treo những cái câu thư pháp mà nó có cái ý nghĩa.

Thí dụ như là thiền nè, đạo nè, nhẫn nè, Phật nè, tâm và uống trà đi. Thí dụ như vậy, hít thở, mỉm cười, phép lạ tình thức gì đó. Thí dụ như vậy hiểu chưa ta? Thì như vậy chỉ riêng cái việc mà tôi dúi cái lỗ đó là nó đã đủ 13 Tâm sở chưa? Và nó có đủ 25 Tâm sở tích cực chưa? Có chứ. Bởi vì tôi có chọn lựa, tại sao tôi treo cái này mà tôi không treo cái kia. Bây giờ hiểu chưa ta? Chỉ riêng cái việc dúi cái lỗ không đó là mình đã thấy cái sự có mặt của Tâm thiện.

Giờ Tâm bất thiện là sao ta? cũng theo công thức đó là 13. 13 cái gì nãy ghi chưa, hử? 13 rồi gì nữa? cộng với 14...khoan, 1 trước, 1 tức là cái biết đơn thuần, $1 + 13 + 1$. 14 đây tức là những cái thành tố tâm lý tiêu cực như gì ta? dính mắc, bất mãn, ghen tị, bủn xỉn...xong chưa? Chính vì cái công thức này nè nó mới tạo ra cái mình gọi là Tâm bất thiện. Xong chưa?

Chúng ta có hai góc nhìn về thế giới. Góc nhìn hiện tượng và góc nhìn bản thể. Góc nhìn hiện tượng là mình phân biệt nam nữ, đẹp, xấu để mà mình thích người này, mình ghét người kia. Nhưng nếu mà mình nhìn thế giới này qua cái bản thể đó như mình vừa học đó, phải không ta? Thì thế giới này không có người nào để mà mình dính mắc hay là để mình căm ghét. Xong chưa? Mà toàn bộ thế giới này chỉ có đúng hai hạng người thôi. Đó là người dễ thương và đáng thương. Cái đứa nào mà nó sống với 25 đó là đứa dễ thương. Còn cái đứa nào nó sống với 14 là đáng thương. Xong chưa ta? Hiểu hử? Cho nên khi mà Đức Phật mà Ngài đi bát hoặc là Ngài ngồi yên mà Ngài nhìn chúng sanh, Ngài chỉ thấy đúng hai hạng thôi chứ Ngài không phải như mình Ngài thấy hai hạng, một là đứa nào lành thì Ngài thấy đứa đó dễ thương mà đứa nào mà ác thì Ngài thấy đó đứa đáng thương.

Có nghĩa là một là Ngài từ, bi, hỷ, còn hai đó là Ngài xài Tâm xả. Xả nghĩa là Ngài thấy rằng nó đang tạo nghiệp mà sau này nó sẽ buồn vui với cái nghiệp của nó xong, rất là nhẹ nhàng và tôi nói không biết là bao nhiêu lần, coi Kinh mới thấy khiếp, cái lòng của Thánh nhân, cái trí của Thánh nhân có những chuyện mà mình không tưởng tượng được.

Đó là, đó là tôi nói Tâm phạm của tôi nè. Nếu mà tôi ôm bát, ở trong đây có rất nhiều người mà họ để bát tôi sẽ đập nắp lại. Tôi không có nhận bởi vì tôi không biết họ để cái gì trong đó. Tôi biết họ ghét tôi lắm. Họ ghét từ hồi trưa tới giờ. Và có những người họ không để tôi cũng còn khiêu hỏi tại sao không cho tôi cái gì. Thí dụ như vậy.

Nhưng mà Đức Phật thì không. Cái này mới độc đáo nè. Một người nghèo cách mấy, ác cách mấy, xấu cách mấy nhưng mà họ có cái ý họ để cho Ngài là Ngài nhận. Nhưng mà cái này mới ghê nè. Nghe cái này mới ghê nè. Có những đứa nó ngay lúc này nè nó có lòng lành nhưng mà trước đó nó không có lòng lành và sau này nó không có lòng lành.

Nó ác cái chỗ là ngay cái lúc nó gặp Ngài đi ngang, nó nhìn 32 tướng tốt nó có lòng lành. Hiểu không ta? Và Ngài biết luôn là nhờ cái chén cơm mà nó cúng là nó trở thành Hitler, nó trở thành Pol Pot. Ngài biết luôn Ngài biết có hàng triệu đứa sẽ chết dưới tay cái thằng này, nhưng mà Ngài có nhận không. Vấn đề nằm chỗ đó. Tại sao vậy? Vì Ngài biết rằng nhờ cái chén cơm này nè, nó trở thành bạo Chúa. Nếu mà mình, cái cách nghĩ của mình nghĩ thôi đừng có nhận, không được, phải nhận. Bởi vì nó có phước, nó mới gặp được Ngài. Ngài phải nhận, Ngài không làm mất cơ hội của

người ta. Nhưng Ngài cũng biết luôn rằng bạo chúa không phải khơi khơi mà muốn giết ai giết. Cờ người nào mới đủ duyên làm nạn nhân của bạo chúa. Có ai hiểu tôi nói không? Hiểu hả. Ngay bây giờ là cái thằng Tèo nó để bát cho ngài chén com. Ngài biết là với cái chén com này nó trở thành Hitler nè, trở thành Pol Pot nè. Ngài biết, Ngài biết. Nhưng mà những đứa mà sẽ là nạn nhân của nó là bây giờ đang ở đâu? đang đi bắt cá, đang đi săn bắn, đang đi nhiều chuyện khắp nơi trong vũ trụ, đang ném đá Sư Toại Khanh nè.

Mấy cái đứa đó là phải bị băm dằm ngàn mảnh như là tương bần của miền Bắc vậy đó. Hiểu không? biết chứ làm sao bây giờ, tụi nó đang gieo nghiệp ác rồi, bây giờ Ngài làm sao? Ngài không có can thiệp được thì nó cứ tạo. Còn cái ông này ông để bát cho Ngài thì bây giờ Ngài cũng vì đại bi Ngài không muốn lấy mất cơ hội của ông, Ngài cũng nhận luôn và Ngài biết rằng nạn nhân của cái tên này nè nó đang đầy trời hết. Nó như là quân nguyên, khiếp là khiếp chỗ đó, nhận, phải nhận, phải nhận, biết hết.

Cho nên chúng ta có hai góc nhìn về thế giới. Nếu mình nhìn thế giới bên cái vỏ ngoài gọi là hiện tượng thì những cái vấn đề mà mình giải quyết được chỉ trên cái vỏ thôi. Phải thấy thế giới qua cái bản thể thì cái vấn đề mới được giải quyết một cách triệt để. Tuy nhiên, thấy được bao nhiêu thì giải pháp nó cũng có tác dụng bấy nhiêu. Có hiểu, có nghe kịp cái này không? Cái này rất là quan trọng nha cái câu này. Và tôi nhắc lại câu hỏi trưa, chúng ta không thể giải quyết vấn đề bằng thứ Tâm thức đã tạo ra vấn đề. Hiểu? vợ chồng cắn đắng nhau bằng cái tâm thức gì? Ghen tuông, nghi kỵ. Thì bây giờ mình muốn hòa giải đoàn kết dân tộc thì mình có dùng hai cái thứ đó để mình giải quyết không? Không. Phải cảm thông chia sẻ là sao? Không nói chuyện đó nghe được. Phải chia cái xác nó ra rồi sẽ làm tám. Thí dụ gọi là chia sẻ. Phải có cái cách đó, phải hiểu như vậy. Phải chia nó ra làm từng miếng mới xẻ ra từng khúc. Chỉ có cái tâm thức đó thì mới có thể mà giải quyết được vấn đề trong gia đạo chứ để mà nó sờ sờ như vậy làm sao quyết định vấn đề gia đình hiểu không ta? Có nghĩa là ngày nay là tôi dạy đạo nhưng tôi vẫn hướng dẫn các vị tự sát và giết người đúng không? Đấy giờ nó lỡ rồi tại vì mình còn có 4 ngày thôi cho nên mình chơi cho nó khô máu luôn đi. Rồi, xong rồi nghe cho kỹ nè. Siêu và đọa. Siêu và đọa chỉ nằm trong mỗi chữ nhận thức.

Không nhận thức được bốn sự thật thiêng liêng (Tứ Đế) thì ta phân biệt và chọn lựa ngay trên khối đầu khổ ấy những thứ đẹp, xấu, thích, ghét, sướng, khổ, vì mình không hiểu mà, rồi từ đó tạo các nghiệp thiện ác lăn trôi các cõi đọa nhiều hơn siêu, khổ nhiều hơn sướng:

1/ Sự thật đầu tiên mọi sự có mặt đều là khổ. Khổ cảm giác hay khổ bản chất. Có ai học cái này chưa ta? Giờ tôi giảng nhanh nè. Khổ cảm giác là cái gì làm cho thân tâm của mình, hồn và xác của mình nó khó chịu. Đó gọi là khổ cảm giác. Mà xưa giờ mình không học đạo mình nghe nói đến khổ là mình chỉ biết loại khổ một thôi. Khổ cảm giác thôi.

Nhưng mà còn khổ bản chất là cái gì? là bất cứ sự có mặt nào cũng là điều khổ bản chất. Tôi ví dụ trời nực là khổ, quạt máy mà nó hư cũng là khổ, máy lạnh hư nó cũng là khổ. Hai cái này được gọi là khổ cảm giác nhưng mà sự có mặt ở cái xứ nóng nó là khổ bản chất. Có ai hiểu này không ta? Tôi mới giảng ngoài bà Rịa nè.

Lấy nhầm thằng chồng vũ phu, đó là khổ cảm giác. Xa cái thằng chồng tuyệt vời là khổ cảm giác. Nhưng mà cái mối tình và cuộc hôn nhân là khổ bản chất. Hiểu không? Hiểu không? Lúc mình yêu đã quá mà khổ cái gì? Rồi lúc đám cưới vui quá mà khổ cái gì? Nhưng chính cái đã và cái vui đó nó mới để ra hai cái khổ kia. Có phải không ta? Nghe cho kỹ nha. Lấy nhầm cái thằng chồng vũ phu nó quỳnh mình một ngày 18 tiếng, đấm, đá, đập, đục, đèo, đè, mà một tháng nó quỳnh 34 ngày, nó mượn luôn tháng sau nó quỳnh luôn thì phải lấy cái thằng đó thì khổ thiệt hoặc xa cái thằng chồng tuyệt vời cũng là khổ xong chưa ta? nhưng mà cái hai cái khổ này nó được để ra từ cái khổ bản chất là gì? chính là cái mối tình và cuộc hôn nhân hai cái đó nó cực kỳ ngọt ngào nhưng nó lại là cái nền cho hai cái khổ nọ có hiểu không? Đó, cho nên mỗi ngày mình sống là mình biết rằng mình đang trong khổ gì? khổ cảm giác hay là khổ bản chất. Đấy.

2/ Sự thật thứ hai, nếu mọi thứ đều là khổ thì thích cái gì cũng là thích trong khổ. Đó, thích cái gì cũng là thích trong khổ. Và đầu tư khổ mới. Đầu tư khổ mới trên nền khổ cũ, câu này mới đau.

3/ Thứ ba, muốn hết khổ thì đừng có đam mê trong khổ nữa. Xong chưa? Rồi.

4/ Ba nhận thức này giờ cộng lại thành con đường thoát khổ. Hiểu không?

Ráng nhớ giùm cái này. Cái số người ngáp rất là nhiều. Người nào mà biết mình ngáp nhiều...bây giờ tôi mới hiểu tại sao có người thích đeo khẩu trang, là đeo nó vô là ngáp thoải mái không có gây cái gọi là hiệu ứng tâm lý quần chúng. Nghe kịp không? còn không, bắt chước bà này là lấy cái phone che miệng. Ok, mà tôi giảng tôi còn buồn ngủ mà. Rồi ba cái nhận thức đó cộng lại chính là con đường thoát khổ. Hiểu không ta?

Tùy vào căn cơ của mỗi người mà pháp môn tu hành thuộc nhóm nào trong bốn nhóm? Cái này bài này rất là quan trọng. Bài này phải học hiểu không?

- Nặng hình thức nhẹ nội dung có không ta? Có pháp môn nào mà nặng hình thức nhẹ nội dung không? Tại có những cái đũa mà mình nặng nội dung quá là nó ngáp. Tại vì mình thấy mình giảng này là nó đã ngáp rách miệng rồi. Cái gì? thì tự hiểu chứ nói là nó chém nữa.

Bây giờ từ đây mà trời tối mà tôi đi ra xe là vấn đề nữa nè. Thù nhiều bạn ít nè. Rồi cái gì? Nhẹ hình thức hả?

Có một buổi trưa đó có một cái thằng đó, ông bác sĩ tâm thần, bác sĩ tâm thần ông đang ngồi có một thằng, một cái người tung cửa nhảy vô đó là mặt bạn thân, cái thằng bác sĩ nó nói mày vô đây làm cái gì? nó nói tao sắp điên rồi, tao sắp điên rồi. Bác sĩ nói chuyện gì? ngồi, ngồi đó, ngồi đó chuyện gì? cái nó nói mày biết má tao chết không? biết, rồi sao nữa? Rồi ba tao rất là buồn mày biết không? Biết, rồi sao nữa? Rồi anh ta cũng buồn. Biết rồi. Rồi sao nữa? Ba tao buồn, anh ta buồn đi uống cà phê, rồi đi uống bia ôm rồi sao nữa? Rồi anh tao thương con nhỏ em, còn ba tao thương con nhỏ chị, rồi sao nữa? Không ba tao thương con nhỏ em, mà anh tao thương con nhỏ chị, ở quán bị ôm ấy. Rồi bây giờ sao nữa? Hai đũa nó có bầu, đẻ ra xung hô làm sao? Hiểu không ta? Có hiểu không? Bây giờ ba, bố và anh của mình đi uống bia ôm vì mẹ chết, rất là buồn đi uống bị ôm. Uống sao không biết? Bố thì thương con em mà thằng anh nó thương con chị. Có nghĩa là nếu mà lấy nhau về đó, tính theo vai vế là sao ta? Là sao ta chồng của chị thì lớn hơn chồng của em phải không, hiểu hả? Chồng của chị là lớn hơn chồng em chứ, ba lấy em mà thằng con trai nó lấy chị, cha cái đám này là thấy sắp điên rồi đó, rồi bây giờ nó lại có bầu mà nó đẻ ra thì khó xung hô vô cùng, tức là vừa cháu nội phải cháu nội không, cháu nội chứ, con của con trai mình là cháu nội phải không ta? Đó, mà nó kẹt cái chỗ bên vai vế kia, thì con mình nó nhỏ hơn con của con trai mình vì con trai mình nó là con của cái đầu lớn hơn phải không ta? Cho nên bác sĩ đó nói tao cũng khùng luôn rồi. Bây giờ một là nặng hình thức nhẹ nội dung, rồi nặng nội dung nhẹ hình thức, rồi nặng cả nội dung lẫn hành thức, nhẹ cả nội dung lẫn hành thức, hiểu không ta? thì do cái...mà bây giờ bà con...

Pháp môn nào trong bốn nhóm này? Cái câu này là câu nhưc đầu nè. Xong câu này mình nghĩ, không đi ra từ nhận thức về nỗi khổ, không hướng đến sự chấm dứt nguồn khổ và cứu cánh thoát khổ, đều được gọi là giới cấm thủ. Có nghe kịp không? Bất cứ pháp môn nào mà không có đi ra từ cái chuyện nhận thức khổ, tại sao phải tu Tứ Niệm Xứ ta? Bởi vì anh phải Chánh niệm trong từng phút để nhìn thân tâm anh mới thấy nó là khổ. Anh thấy nó là khổ anh mới bắt đầu anh chán, anh buông nó. Hiểu không? có hiểu đó không? Đó rất là quan trọng. Anh không thấy nó là khổ thì anh đừng hòng chán nó. Mà anh không chán nó thì mai này mà phải xa nó, phải buông nó thì anh chỉ có nước nhảy lầu thôi. Hiểu không? Cái đó rất là quan trọng. Cho nên cái pháp môn Tứ Niệm Xứ đó, nó có thể là tà hay có thể là chánh là do mình, không chịu học giáo lý. Cứ là ăn thiệt là chậm, hả ra đưa vô từ rồi nè. Mà đôi khi không học giáo lý, không biết tại sao phải hả ra từ từ. Hiểu không ta? Hiểu không? Trong khi nội dung của Tứ Niệm Xứ là gì? Là anh phải biết rõ rằng anh đang sống Chánh niệm để anh thấy nó đang ra sao và cái gì đang có mặt. Đang ra sao là anh đang đi đứng nằm ngồi, anh đang nhai, anh đang gắp, anh đang nuốt. Và cái gì đang có mặt là đó là tâm thiện, hay tâm bất thiện và anh thấy rõ cái gì đang biến mất và đang có mặt. Hiểu không? Cái đó là Tứ Niệm Xứ. Mà tại sao anh phải thấy cái đó? Anh phải thấy cái đó để anh thấy rằng đời của anh ấy, sướng ít hơn khổ, bất thiện nhiều hơn thiện, đúng không ta? Và liên tục sanh, diệt, chớp, tắt đúng không ta? Thì mình nhìn đi, một cái hiện hữu mà sướng thì ít hơn khổ, mà ác nhiều hơn thiện mà đã vậy luôn luôn chớp tắt thì mình có lý do nào mình ở lại với nó không, hiểu không ta? Phải liên tục thấy như vậy thì mới đó là con đường thoát khổ.

Còn đây này anh không có biết cái vụ này, anh cứ nghĩ là cứ là chánh niệm thôi. Thầy kêu chánh niệm mà nó ác bằng chỗ thế này. Không học giáo lý mà giữ chánh niệm sẽ có một ngày không đắc gì hết mà tưởng mình đắc là thấy nó mát lạnh, thấy nó phi lạc, nó rờn rợn là thấy sai rồi. Cái sai thứ

hai nhìn quanh mình thấy ai có vẻ không tu là mình coi thường, lại sai nữa phải không ta? Rồi bữa nào mình thấy chánh niệm mình nó lui sụt mình buồn lại sai nữa.

Trong khi Tứ Niệm Xứ thứ thiệt, chuyện đầu tiên không coi thường ai hết, cũng chưa bao giờ thấy mình hay. Xong chưa? Cái này mới ghê nè. Sướng, khổ, thiện, ác bốn cái phải không ta? Không có cái nào mà hơn cái nào. Tất cả đều là cái để mình nhìn nó đang chớp, tắt, chớp, tắt, phải không ta? Hiểu không? Cho nên ba ngày nay tôi không có chánh niệm, chuyện nhỏ miễn là tôi biết tôi đang thất niệm đã là tôi đang tu Tứ Niệm Xứ rồi đúng không? Tôi không cần phải ray rức, phải không? Tôi không cần phải buồn chết cha mấy ngày nay sao mình nóng tánh, không thành vấn đề, nó nóng tánh mặc xác nó, mình cứ nhìn lúc này sao tôi hay quạo quá xong, mình có thể đắc đạo trong nhà cầu được không? mà mình có thể phiền não trước tháp xá lợi được không? điều đó có nghĩa là đạo tràng của mình là ở nơi nào mình sống bằng tâm lành phải không ta? và lòng củi, chuồng trại là ở bất cứ nơi nào mình sống bất thiện đúng không? anh đừng có nói với tôi anh mặc áo tu, anh cạo đầu, anh ngồi trước tháp xá lợi là anh tu, chưa chắc. Anh không mặc gì hết nhưng mà anh ở trong toilet bằng chánh niệm vẫn là tu đúng không? Minh tu bằng tâm hay tu bằng hình thức? Nếu mà tu bằng hình thức như vậy thì mình có thể gắn hào quang cho mình được là mình thành Phật đúng không ta? Nó quá đơn giản. Bỏ tiền ra làm cái tòa sen ngồi, rồi gắn ba cái hào quang mà bằng cái đèn led bây giờ tôi tìm hiểu rồi rẻ lắm, nó không có kêu bằng đèn mô tơ ọc, ọc, ọc. Cái đèn bây giờ nó im ru mà nó ra nhiều màu hơn Phật. Phật có sáu, mình tới 18 lạng. Nhưng mà mình có thể gắn như vậy rồi mình giải thoát được hay không? Điều đó cho thấy rằng sướng, khổ, thiện, ác tuyệt đối có thể là đề mục Niệm Xứ được không ta? Hiểu hả? Và nếu một pháp môn tu hành nào mà nó theo đúng tinh thần đó thì OK ỏn. Đó chính là chánh đạo. Đó gọi là đạo đế.

Còn cái pháp môn nào mà nó không đi ra từ cái chuyện nhận thức đau khổ, nó không nhắm đến cái chuyện mà đoạn tận cái nguồn khổ. Nó không hướng đến niết bàn, không hướng đến diệt đế. Nè cái pháp môn nào không có đi ra từ nhận thức Khổ Đế, không hướng đến sự chấm dứt Tập Đế, không nhắm đến cứu cánh Diệt Đế thì pháp môn đó gọi là tà đạo.

Thì bây giờ chịu khó về nếu mà có lòng học, tiếc công, tiết thời gian bỏ đến đây thì tôi chịu khó về cài, rửa mình sạch sẽ thơm tho, xong kiếm góc bật cái đèn mà học, tôi quên nói có cái đèn cá nhân, tôi ra cái góc nào nó soi ngồi học, không làm phiền láng giềng, phải có kinh nghiệm, hy vọng kỳ sao dầu không phải tôi, chỉ cần học cái vị khác cũng phải có những kinh nghiệm nhỏ, mì tô, đèn neon, một cục pin sạc, một tai nghe và một vài số phone Grab để ngừa khi không tu nổi, dợt. Chúc các vị một ngày vui.